

MINISTER FINANSÓW

ST1-4800-1226/2005

Warszawa 2006-01 - 09

**Wójt Gminy,
Burmistrz Miasta i Gminy,
Burmistrz Miasta,
Prezydent Miasta,
Starosta Powiatu,
Marszałek Województwa**

wszyscy

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2006 r. ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, informuję o najważniejszych zmianach wprowadzonych w systemie finansów jednostek samorządu terytorialnego:

- I. Wprowadzono podział sektora finansów publicznych na trzy podsektory: rządowy, samorządowy i ubezpieczeń społecznych (art. 4). Podsektor samorządowy obejmuje jednostki samorządu terytorialnego, ich organy oraz związki i jednostki organizacyjne, wymienione w art. 4 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 12, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego, tj.:
- 1) jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych;
 - 2) samorządowe fundusze celowe;
 - 3) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
 - 4) samorządowe instytucje kultury;

- 5) inne samorządowe osoby prawne, utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków i spółek prawa handlowego.
- II. Zdefiniowano pojęcie potrzeb pożyczkowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Przez potrzeby pożyczkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do:
- 1) sfinansowania deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań;
 - 3) wykonywania innych operacji finansowych związanych z długiem jednostki samorządu terytorialnego;
 - 4) sfinansowania udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego pożyczek;
 - 5) prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;
 - 6) przeprowadzenia postępowania ostrożnościowego lub naprawczego, realizowanych na podstawie odrębnych przepisów.
- III. Doprecyzowano przepisy w zakresie państwowego długu publicznego. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r., państwowy dług publiczny obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów:
- 1) wyemitowanych papierów wartościowych opiewających na wierzytelności pieniężne;
 - 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;
 - 3) przyjętych depozytów;
 - 4) wymagalnych zobowiązań:
 - a) wynikających z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądu lub ostatecznych decyzji administracyjnych,
 - b) uznanych za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych, będącą dłużnikiem.

IV. Wprowadzono zmiany w zakresie realizowania zasad jawności i przejrzystości gospodarowania środkami publicznymi przez jednostki samorządu terytorialnego, polegające na:

- 1) zapewnieniu radnym dostępu do dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych – z zachowaniem przepisów o rachunkowości oraz o ochronie danych osobowych oraz informacji o wynikach kontroli finansowej, będących w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego, której są radnymi (art. 12 ust. 3 pkt 5);
- 2) zobowiązaniu zarządu jednostki samorządu terytorialnego do podawania do publicznej wiadomości w terminie:
 - a) do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału – kwartalnej informacji o wykonaniu budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki;
 - b) do dnia 31 maja roku następnego informacji obejmujących:
 - wykonanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego w poprzednim roku budżetowym, w tym kwotę deficytu lub nadwyżki budżetowej,
 - kwoty zobowiązań wymagalnych, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4,
 - kwoty dotacji otrzymanych z budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz kwoty dotacji udzielonych innym jednostkom samorządu terytorialnego,
 - wykaz udzielonych poręczeń i gwarancji, z wymienieniem podmiotów, których gwarancje i poręczenia dotyczą,
 - wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty,
 - wykaz osób prawnych i fizycznych, którym udzielono pomocy publicznej.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy obowiązującej do końca 2005 r., wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i marszałek województwa sporządzał wykaz podatników będących przedsiębiorcami, którym umorzyli zaległości

podatkowe z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz podatników podatku rolnego i leśnego, którym umorzyli zaległości podatkowe w kwocie wyższej niż 100 złotych. W wykazie podawano się imię i nazwisko (nazwę) podatnika, wysokość umorzonej kwoty oraz przyczyny umorzenia.

- V. Wprowadzono przepis, w świetle którego do przychodów własnych zakładu budżetowego nie zalicza się dochodów z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze dotyczących składników majątkowych odpowiednio Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego (art. 24 ust. 2).
- VI. Rozszerzono zakres odstępstw od zasady ograniczającej wysokość dotacji dla zakładu budżetowego do 50% kosztów jego działalności o dotacje otrzymywane w związku z realizacją projektu lub zadania współfinansowanego ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej. W świetle ustawy o finansach publicznych, która obowiązywała do końca 2005 r., ograniczenie wysokości dotacji dla zakładu budżetowego do 50% kosztów jego działalności nie dotyczyło wyłącznie dotacji inwestycyjnych.
- VII. Doprecyzowano przepisy dotyczące tworzenia, łączenia, przekształcania jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych (art. 21, 25, 27). Tryb postępowania przy przekształcaniu w inną formę organizacyjno-prawną określi rozporządzenie *Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, a także trybu postępowania przy przekształcaniu w inną formę organizacyjno-prawną*.
- VIII. Zamieszczono przepis, zgodnie z którym ze środków publicznych nie można tworzyć fundacji.
- IX. Doprecyzowano definicję budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Ustawa o finansach publicznych, która obowiązywała do końca 2005 r., w art. 109 definiowała budżet jednostki samorządu terytorialnego jako roczny plan:

- 1) dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki;
- 2) przychodów i wydatków:
 - a) zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych,
 - b) funduszy celowych jednostki samorządu terytorialnego.

W art. 165 ustawy o finansach publicznych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2006 r., uściślono, iż budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Uchwała budżetowa zawiera także plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych i funduszy celowych oraz dochodów własnych jednostek budżetowych (art. 165 ust. 4) .

- X. Doprecyzowano przepis określający, na jakie zadania mogą być przeznaczane wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 111 ustawy obowiązującej do końca 2005 r., wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego były przeznaczane na realizację zadań określonych w ustawach. Od 1 stycznia 2006 r. w ustawie o finansach publicznych wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego będą mogły być przeznaczane na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach (art. 167).

Zmiana ta umożliwi samorządom wydatkowanie środków finansowych na realizację zadań określonych - w innych niż ustawowe - przepisach, np. w rozporządzeniach Komisji Europejskiej.

- XI. Wprowadzono zmianę umożliwiającą wykorzystanie wolnych środków budżetu pochodzących również z innych, niż rozliczenia kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, tytułów do sfinansowania deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art. 168). Dotychczas deficyt budżetu samorządowego mógł być pokryty wolnymi środkami pochodzącymi wyłącznie z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

XII. Dokonano zmian w zakresie konstrukcji limitu spłaty zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego. W świetle nowej regulacji art. 169 ust. 1 łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym do:

- 1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1;
- 2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1;
- 3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji
- nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego .

Ograniczeń określonych wyżej nie stosuje się do:

- 1) emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,
- 2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

Zmiany te zwiększają możliwość efektywnego pozyskania i wykorzystania środków unijnych na realizację zadań współfinansowanych z budżetu UE.

XIII. Dodano przepis art. 170 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005r., w świetle którego regulacja ust. 3 wymienionego artykułu (*ograniczeń w zakresie długu jednostki samorządu terytorialnego nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii*

Europejskiej) nie będzie miała zastosowania po zakończeniu realizacji i ostatecznym rozliczeniu programu, projektu lub zadania współfinansowanego ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

- XIV. Wprowadzono regulację, zgodnie z którą przepisy zawarte w art. 169 i 170 (dotyczące łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym do spłat zobowiązań oraz łącznej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego) stosuje się odpowiednio do związków jednostek samorządu terytorialnego (art. 171).
- XV. Zgodnie z przepisem art. 172 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. w przypadku negatywnej opinii regionalnej obrachunkowej w zakresie prawidłowości dołączonej do budżetu prognozy kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego, jednostka samorządu terytorialnego będzie zobowiązana do dokonania takiej zmiany uchwały budżetowej, tak by zostały zachowane relacje określone w art. 169 i 170.
- XVI. Uzupełniono przepis dotyczący udzielania pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego - wprowadzając zapis, iż podstawą przekazania środków na realizację pomocy jest umowa określająca przeznaczenie i zasady rozliczenia tych środków (art. 175).
- XVII. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego został zobowiązany do opracowania prognozy łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego i lata następne, wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań (art. 180). W świetle nowych regulacji, zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia prognozę długu regionalnej izbie obrachunkowej oraz organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego - do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.
- XVIII. Zakres spraw objętych uchwałą budżetową obejmować będzie -stosownie do art. 184 ustawy - dochody i wydatki związane z realizacją zadań wspólnych wykonywanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami

samorządu. W świetle nowej ustawy o finansach publicznych, w uchwale budżetowej ujmuje się między innymi:

- 1) wydatki na programy i projekty realizowane ze środków budżetu UE w części związanej z realizacją zadań danej jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań:
 - a) na finansowanie wydatków, o których mowa w art. 166 ust. 1,
 - b) z tytułu umów, których realizacja w roku następnym jest niezbędna dla zapewnienia ciągłości działania jednostki i termin zapłaty upływa w roku następnym;
- 3) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 82 ust. 1.

XIX. Wprowadzono postulowaną przez samorzady fakultatywność opracowywania harmonogramu realizacji budżetu (art. 186 ust. 5). Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może opracować harmonogram realizacji budżetu jednostki samorządu terytorialnego i poinformować o nim podległe i nadzorowane jednostki. Harmonogram ten obejmuje:

- 1) prognozowane dochody budżetu jednostek samorządu terytorialnego w podziale na poszczególne miesiące roku;
- 2) wielkość wydatków, planowanych do sfinansowania w poszczególnych miesiącach roku.

Opracowanie harmonogramu w jednostce samorządu terytorialnego, która gromadzi znaczne środki publiczne lub dokonuje znacznych wydatków publicznych, jest obowiązkowe.

XX. Rozszerzono kompetencje zarządu jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dokonywania zmian planu dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego w toku wykonywania budżetu w przypadku uzyskania w trakcie roku budżetowego dotacji celowych przekazywanych z budżetu

państwa oraz z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego (art. 188 ust. 1 pkt 1).

XXI. Dokonano zmian w zakresie ogólnych zasad zaciągania zobowiązań przez jednostkę samorządu terytorialnego. Polegają one na:

- 1) zobowiązaniu jednostki samorządu terytorialnego do uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych w przypadku ubiegania się przez tę jednostkę o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji papierów wartościowych (art. 83 ust. 2). Ustawa z dnia 26 listopada 1998r. w art. 49 ust. 2 stanowiła, iż w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, regionalna izba obrachunkowa, na wniosek jednostki samorządu terytorialnego, wydaje opinię o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych;
- 2) wprowadzeniu przepisu, zgodnie z którym - w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki - nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym tej jednostki (art. 195 ust. 4).

XXII. Wprowadzono przepis, zgodnie z którym jednostka samorządu terytorialnego składa sprawozdanie zbiorcze o stanie środków finansowych na rachunkach bankowych jednostki i jej jednostek organizacyjnych (art. 196). Terminy i sposób sporządzenia sprawozdania określają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów, wydanego - na podstawie art. 18 ustawy - po zasięgnięciu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

XXIII. Wprowadzono w art. 197 ustawy obowiązek przedkładania zarządowi jednostki samorządu terytorialnego przez jednostki podsektora samorządowego: samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej i instytucje kultury oraz inne samorządowe osoby prawne, utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych:

- 1) informacji o przebiegu wykonania planu finansowego jednostki za I-sze półrocze, uwzględniającej w szczególności stan należności i zobowiązań, w tym wymagalnych – do dnia 31 lipca roku budżetowego;
- 2) sprawozdania rocznego z wykonania planu finansowego jednostki, w szczególności nie mniejszej niż w planie finansowym – do dnia 28 lutego roku następującego po roku budżetowym.

XXIV. Dokonano zmian w zakresie przedstawiania sprawozdań przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego. W świetle przepisu art. 199 zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 20 marca roku następującego po roku budżetowym, organowi stanowiącemu:

- 1) sprawozdanie roczne z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zawierające zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetów jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności nie mniejszej niż w uchwale budżetowej;
- 2) sprawozdanie, o którym mowa w art. 197 pkt 2.

Sprawozdanie, o którym mowa w pkt. 1 obejmuje również wykaz jednostek budżetowych, które utworzyły rachunki dochodów własnych, oraz zestawienie dochodów własnych i wydatków nimi sfinansowanych.

Sprawozdanie, o którym mowa w pkt. 1, zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 20 marca roku następującego po roku budżetowym, regionalnej izbie obrachunkowej.

XXV. Dokonano zmian w przepisach obowiązującej ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966), wprowadzając do tej ustawy w szczególności przepis, zgodnie z którym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego decyduje o przeznaczeniu dotacji, otrzymanych z budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów, stanowiących zwrot poniesionych wydatków na realizację zadań określonych

w tych przepisach oraz dotacji z tytułu rekompensaty utraconych dochodów własnych.

XXVI. Wprowadzono regulację, w świetle której przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych zachowują moc do wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. w zakresie, w jakim nie pozostają w sprzeczności z przepisami ustawy nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 2006r (art. 241 ust. 1).

Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych została opublikowana w Dzienniku Ustaw z roku 2005 nr 249, poz. 2104.

Z upoważnienia Ministra Finansów
SEKRETARZ STANU

Elżbieta Suchocka-Roguska

Do wiadomości:

Regionalne Izby Obrachunkowe

